105 19. ágúst **Brjef landshöfðingja** *til amtmannsins yfir norður- og austuramtinu* **um sveitfesti þurfalings.** — Eptir að jeg hef fengið þóknanlegt brjef yðar, herra amtmaður, dags. 18. f. m., viðvíkjandi áfrýjan hreppsnefndarinnar í Vallahreppi í Eyjafjarðarsýslu á úrskurði yðar, dags. 27. febr. f. á., um sveitfesti stúlkunnar Jakobínu Guðrúnar Jónsdóttur eða «Jakobsen», skal jeg hjermeð tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari birtingar, að jeg er samþykkur ástæðum þeim, er tjeður úrskurður yðar er byggður á, og skal hann því að öllu leyti óraskaður standa[1].

---

urrar Símonardóttur, væri fæddur 12. maí 1852 á Miðkoti í Vallahreppi, ekki á Efstakoti eins og segir í úrskurði yðar, en með því Hallfríður hafi verið vistráðið hjú $18^{51}/_{52}$ á Eyrarlandi í Hrafngilshreppi, þaðan er hún fór á útmánuðum 1852, hafið þjer álitið að Stefán ætti sveit í Hrafngilshrepp.

Það verður þá fyrst, eins og þjer takið fram. að álítast fullsannað, að Hallfríður Símonardóttir, móðir Stefáns Stefánssonar, hefur verið vistráðið hjú á Eyrarlandi vistarárið $18^{51}/_{52}$; en þótt vistarráðin kunni að hafa verið riptuð nokkru fyrir lok vistarársins, og þótt Hallfríður færi alfarin frá Eyrarlandi á útmánuðum 1852, eða jafnvel, eptir skýrslu hreppsnefndarinnar í Vallahrepp, eigi fyr en um sumarmál, þá hafði hún samt ekkert lögheimili á Miðkoti í Vallahrepp, þar sem hún fæddi son sinn Stefán 12. maí 1852, rjett fyrir lok vistarársins, og virðist í því tilliti leitt í ljós, að Hallfríður hafi fyrst verið í Efstakoti í Vallahrepp hjá foreldrum sínum eptir að hún fór frá Eyrarlandi, svo ýmist á Miðkoti, eptir vottorði prestsins að Tjörn og ýmist í Sauðaneskoti, og svo frá því seinna um sumarið á Hálsi í Vallahrepp, uns hún 1853 fór að Kálfskinni, Ytra eða Syðra, í Arnarneshreppi.

Að svo vöxnu máli og samkvæmt 7. gr. fátækra-reglugjörðarinnar 8. jan. 1834, verð jeg að álíta, að áðurnefnd Hallfríður Símonardóttir hafi haft lögheimili sitt í Hrafnagilshrepp, þá er hún fæddi Stefán, eða næst fyrir fæðingartímann, og að Stefán Stefánsson skuli því, eins og þjer hafið úrskurðað, álítast sveitlægur ásamt hyski sínu í Hrafngilshrepp.

1) Úrskurður amtsmannsins í máli þessu er svo hljóðandi:

Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt brjef yðar, herra sýslumaður, dags. 27. desbr. f. á. og þarmeð fylgjandi yfirlýsingu hreppsnefndarinnar í Vallahrepp, þar sem hún synjar fyrir að viðurkenna, sveitfesti Jakobínu Guðrúnar nokkurrar Jónsdóttur eða Jakobsdóttur eða Jakobsen, og ennfremur leitað og meðtekið umsögn hreppsnefndarinnar í Hrafnagilshrepp hjer að lútandi, hefir amtið í dag lagt svolátandi úrskurð á þetta mál.

Eptir að bæjarstjórnin í Kaupmannahöfn í brjefi dags. 20. desbr. 1888 hafði tjáð mjer, að stúlka nokkur íslenzk, sem kallaði sig Jakobínu Jakobsen, hefði orðið þurfandi sveitarstyrks sökum veikinda, og beiðst þess, að yfirlýsing Vallahrepps í Eyjafjarðarsýslu, þar sem bæjarstjórnin eptir framburði Jakobínu áleit hana sveitlæga, yrði útveguð um það, hvort hreppurinn vildi viðurkenna sveitfesti stúlku þessarar, er það við ítarlegri rannsóknir og yfirheyrzlur komið fram, að hið rjetta nafn þessarar stúlku er Jakobína Guðrún Jónsdóttir eða Jakobsdóttir, og að hún er fædd 12. maí 1858 á Þverá í Urðasókn í Vallahrepp, og er óskilgetin dóttir Guðrúnar nokkurrar Jónsdóttur, nú til heimilis á Kárastöðum í Svínavatnshrepp innan Húnavatnssýslu, en faðir Jakobínu er nefndur Jón Jakob. Það verður nú að álítast nægilega sannað, að Jakobína hafi eigi með dvöl áunnið sjer sveit í neinum hrepp, og eru þá úrslit þessa máls undir því komin, hvar álitið verði að hún eigi fæðingarhrepp.

Í þessu tilliti virðist það upplýst, sjerílagi af skýrslu móður bennar, Guðrúnar Jónsdóttur, að Guðrún hafi verið vistráðin á Eyrarlandi í Hrafngilshrepp frá hjúaskildaga 1857 fram á haustið s. á. en þá brá húsmóðir hennar búi. Guðrún hvarflaði þá vestur í Húnavatnssýslu til föður síns, sem átti heima í Kollugerði í Vindhælishrepp, en þaðan varð hún að fara eptir skamma dvöl, að sögn hennar vegna þess, að hreppstjórinn vildi eigi að hún væri þar, hvað eigi hefur verið hægt að sanna eptir svo langan tíma. Hún fór þaðan í Skagafjörðinn, og dvaldi þar um veturinn eptir, en um vorið fór hún norður í Svarfaðardal, og ól þar Jakobínu á Þverá í Urðasókn innan Vallahrepps, eptir því, sem hún segir sjálf á ferð þar; rjeðist hún svo í vist, eptir að hún var heil orðin, að Koti í sama hrepp. Með svofelldu móti verður amtið að álíta, að það hafi eigi getað orðið upplýst hvar Guðrún móðir Jakobínu Guðrúnar hafi átt fast lögheimili á þeim tíma, er Jakobína Guðrún Jónsdóttir fæddist, og að hún því samkvæmt niðurlagi 7. gr. fátækrareglugjörðar 8. jan. 1834, eigi framfærslu í Vallahrepp, þar sem hún fæddist; ber því nefndum hrepp að endurgjalda bæjarstjórninni í Kaupmannahöfn, sem í fyrnefndu brjefi sínu 20. desbr. 1888 hefur áskilið sjer að senda reikning, framlag hennar til áðurnefndrar Jakobínu.